

Anleggsgartner i fergefylket

Anleggsgartnermester Jan Erik Sandal holder til i Barstadvika på sørsiden av Storfjorden ved Ålesund. – Vi bruker 150.000 kroner til fergebilletter i året. De aller fleste oppdrag vi utfører, innebærer én eller flere fergestrekninger, sier Sandal. Han har mange av rute-tabellene i hodet. – Den eneste fordelen med så mange ferjeturer, er de sunnmørske svelene som blir servert om bord, smiler han og byr en langveisfarende journalist på den lokale spesialiteten.

Jan Erik Sandal

Rekkedal Gjestehus i Bondalen har fått et stilriktig tun med halvsirkelformet mur, ny trapp og belegning av grovskåret skifer. Anlegget er utført av Harald Aarset hos Anleggsgartner Jan Erik Sandal AS.

Ole Billing Hansen

Jan Erik Sandal er utdannet produksjonsgartner fra Hjeltnes gartnarskule i 1983.

– Men jeg har aldri praktisert i gartneri, sier Sandal, som begynte i anleggsgartnerfirma umiddelbart etter fullført utdanning, først hos Mikkelsen i Bergen i ett år og deretter hos Askeland i seks år. Her gjennomførte han læretid og tok fagbrev som anleggsgartner etter §20-ordningen i 1990, og ble mester seks år etter.

Størst mellom Bergen og Trondheim

Etter en kort periode hos anleggsgartner Tilseth i Volda, startet Sandal for seg selv i 1992. Han er opprinnelig hordalending, men fulgte med kona til hennes hjemsted sør for Ålesund og etablerte virksomheten der.

– Den første tida tok jeg først og fremst på meg oppdrag i private hager, forteller Sandal, som startet forsiktig, men som har ansatt nye folk etter hvert som oppdragsmengden har økt. I dag er om lag 70 % av omsetningen for offentlige virksomheter, og firmaet er det

største anleggsgartnerfirmaet mellom Bergen og Trondheim, med 16 fast ansatte og til sammen om lag 20 årsverk inkludert ansatte som leies inn for kortere perioder.

– Privatmarkedet her på Sunnmøre er foreløpig nokså begrenset, sier Sandal, som likevel viser frem flere eksempler på hageanlegg der pengesterke eiere har investert mye for å få det flott utendørs.

Det er i hovedsak fire firmaer som konkurrerer om oppdragene på Sunnmøre. Selv om Anleggsgartner Jan Erik Sandal AS har Ørsta og Volda som sitt hjemmeområde, tar firmaet på seg oppdrag fra Kristiansund nord i hjemfylket til Nordfjordeid i Sogn og Fjordane.

– I mange tilfeller bor vi borte. Da blir det gjerne enkel overnatting og lange arbeidsdager, sier Sandal. – Men vi permitterer nesten alle ansatte i et par måneder fra jul og utover vinteren, og da tar de fleste lang ferie, mens noen velger å utføre andre oppdrag.

Spesialister i et værutsatt område

Firmaet tar i dag først og fremst på seg nyanlegg. Skjøtsel i den tre-årige garanti-perioden følges opp i en del oppdrag, men rene skjøtelsoppdrag er nokså sjeldne. Skjæring av trær utgjør for eksempel årlig ikke mer enn om lag én ukes arbeid for 2-3 mann.

Lekeapparater og parkutstyr

Brio Lek & Lær AS ny eneforhandler for Lappset OY i Norge

Besøk vår hjemmeside, www.lappset.com og finn inspirasjon til innovative lekeplassløsninger fra vårt kvalitetssortiment. Alle apparater er produsert og testet iht. NS-EN 1176/ 1177.

Nyhet: Axiom – fremtidens lekeapparater til det urbane landskap!

Kontakt: Brio Lek & Lær AS
Pb. 13, 1307 Sem • Tel. 33378800 • faks 33378872 • e-mail: tsj@rabo.no

BRIO L&LÆR

Et gammel hestekastanje fikk stå etter mye diskusjon og omfattende kronereduksjon. Huset i bakgrunnen kalles da også "Kastanjen". Stammen blir beskyttet av spesialskåret granitt fra Beer Sten A/S.

Private hageanlegg utgjør ikke så stor andel av oppdragene på Sunnmøre, men det finnes likevel en del gode eksempler på fagmessig utførte uterom.

I det forebyggende ugrasarbeid stilles det imidlertid andre krav til dekkematerialer enn i mindre vindutsatte områder.

– Barkdekking fungerer ikke alltid like godt, både fordi barken blir omdannet og dermed gir ugrasetablering, men også fordi tørr bark har lett for å blåse bort her hos oss. Isteden bruker vi duk og 5 cm lys singel fra en lokal leverandør, sier Sandal. Resultatet er en vakker overflate som er lett å holde fri for ugras.

Firmaet utfører alt innen forskaling og muring, og har dessuten en ansatt med bakgrunn i verkstedindustrien. Oppsetting av smijensrekkeverk er derfor ingen stor utfordring. Sandal nevner også et mer kuriøst eksempel på utførte arbeider: Før Color Line stadion skulle åpnes, fikk han oppdraget med å montere flaggstenger langs fasaden.

– Vi hang i stropper for å utføre jobben.... Det er så mangt en anleggsgartner kan utføre, bare en er åpen for nye utfordringer!

Gågate i Ørsta

Vikegata i Ørsta er lagt om til gågate. Firmaet til Sandal utførte belegningsarbeider og planting. Han forteller at det er det største enkeltoppdraget firmaet har gjennomført. Tettsteder som Volda, Ørsta, Ulsteinvik, Herøy og Sykkylven konkurrerer om å være sentrum på Sunnmøre. Det resulterer gjerne i at de ønsker å fikse på veier og grøntanlegg. Dermed blir det oppdrag for anleggsgartnerne.

– Jeg samarbeider med maskinentreprenørfirmaer, sier Sandal. Det har vist seg svært gunstig, ikke minst fordi samarbeidet fører til

Vikegata er blitt gågate og en trivelig sentralakse i Ørsta. Planting og steinarbeider er utført av Anleggsgartner Jan Erik Sandal AS.

mange nye oppdrag. Entreprenørfirmaene tar gjerne på seg store arbeider for det offentlige. Arbeidene omfatter ofte også noe "grønt og grått", og da får anleggsgartnerfirmaet forespørsel om underentrepriser.

Gågate-anlegget er tegnet av et lokalt arkitektkontor, og en maskinentreprenør fikk oppdraget med å legge nye vann- og kloakkledninger. Gågata er i hovedsak finansiert av Møre og Romsdal fylkeskommunes Tettstadsprogram og de lokale grunneierne, det vil si handelsbedriftene. Gateløpet nyttes til vareleveranser og må tåle stor belastning. Det er derfor utført i svenske, våtstøpte "superheller". Ellers er det nyttet brostein og

granitt til forstøtningsmurer og parkdetaljer. På en stor og en mindre plass er det nyttet henholdsvis Oppdal-skifer og skifer fra Nordfjord til golv. Møbleringen er utført med benker, avfallsbeholdere og lyktestolper fra Ørsta Stål, en av de større bedriftene i kommunen.

Steinarbeider ved Rekkedal Gjestehus

Steinarbeidene ved overnattingsbedriften og serveringsstedet i Bondalen er utført av anleggsgartnerfirmaet Sandal.

– Vi har en svært dyktig ansatt, Harald Aarset, som er spesialist på steinarbeider, forteller en fornøyd bedriftsleder. – Her på gjestehuset vurderte eierne lenge hva som

egnet seg best til belegning. Noen av husene er gamle, og de ønsket noe som sto i stil, sier Sandal.

Verken betongstein eller asfalt var aktuelt, og valget falt på grovt tilhogg skifer, eller "heller" som eier Bjarne Rekkedal helst vil kalle belegningsmaterialet – skifer høres litt for urbant her ute på landet. Rekkedal og Sandal er enige om at det passer bra med myke linjer på skifer som nyttes utendørs, mens et mer striglet innegolv gjerne ser bedre ut med rette kanter.

Resultatet på Rekkedal Gjestehus ble i hvert fall svært bra, og eierne ønsker å utvide med stier fra den hellelagte plassen.

Aarset har også satt opp en fasadetrapp og en mur i halvsirkelform som avgrensing mot privathagen. Han arbeider uten tegninger, og mener at dette er den beste måten å utføre slike arbeider på. – Jeg skulle gjerne hatt flere slike oppdrag, der det er utfordringer med hensyn til estetikk, sier Aarset. I muren er det nytt gjenbrukt stein fra de tykke veggene i det gamle fjøset, som ble flyttet til Rekkedal og ombygd til et moderne serveringshus, med egen vinkjeller.

– Vi var opptatt av at stein og hus skulle følges ad etter flyttingen, sier Rekkedal. – I begge tilfeller var vi interessert i at nyanleggene skulle se "gamle" ut. Gjenbrukt stein uten skarpe kanter passet bra til muren, og oppbyggingen av trappa illuderer også eldre, selv om den er nyanlagt og til erstatning for en støpt trapp uten bevaringsverdi. – Jeg ville helst ha brukt naturstein også som overflate i trinnene, sier Aarset. Men av praktiske hensyn ble det valgt heller av Oppdalskifer. Denne har jevnere overflate og forebygger snubling når folk møtes i finstasen til sammenkomster på gjestegården.

– De avsløpne kantene som dominerer i anlegget, gir en "finish" som passer godt inn her mellom de gamle husene, sier en for-

nøyd gjestehusvert. Jan Erik Sandal supplerer: – Dette må da være et bra eksempel på uttrykket "å skape stemning med stein"?

Rekruttering

– Det er vanskelig å få tak i anleggsgartnere med fagbrev, sukker Sandal, som bekymrer seg for rekrutteringen til faget. Selv har han én lærling. I løpet av den tiden bedriften har eksistert, er det imidlertid fire av de ansatte som har tatt fagbrev.

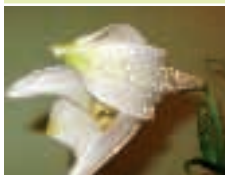
– Det er et tankekors at vi kunne ha ansatt en fagutdannet anleggsgartner fra Polen eller Baltikum for samme lønn som lærlingen. Det gir grunn til bekymring for fremtidig rekruttering her i landet, mener han.

Sandals rekruttering til eget firma er imidlertid lovende. Selv om de to døtrene hittil ikke har vist særlig interesse for farens fagfelt, er yngstemann på ti år allerede med på plenklipping, og tjener en slant til lomme-penger. Kona fører regnskap og skriver fakturaer. Sandal drev i mange år som dobbeltarbeidende med anleggsvirksomhet på dagtid og kontorarbeid om kvelden. Men nå har han fått avlastning med en nyansatt driftsleder.

– Jeg holdt på å slite meg ut, men innså heldigvis at det var behov for avlastning, sier Jan Erik Sandal, som imidlertid selv fortsetter å regne på anbud og pleie markedet i ferjefylket.

Vea

GRØNN FAGSKOLE – nye studieretninger nye muligheter

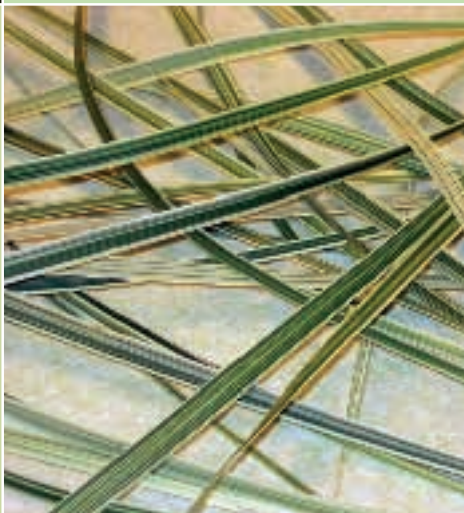

BOTANISK DESIGN

Et fulltids studium på et år for deg som ønsker å bli blomsterdekoratør mester og i tillegg har ambisjoner om å videreutvikle deg mot dine egne interesse områder.

GRØNN FAGSKOLE

Er et toårig studie for deg som ønsker å fordype deg i faget ditt og som ønsker å bli god på å arbeide med store prosjekter. Her arbeider blomsterdekoratører og gartnere tett opp mot hverandre med botaniske materialer på nye og spennende måter. Studiet vil gi tittelen: Fagteknikker grønt miljø og om ønskelig mestrerbrev teori for blomsterdekoratører.

PARK OG HAGEDRIFT

Er studiet for deg som ønsker å kunne skape vakre grønne miljøer i uterommet. Det er et treårig studie på deltid. Studiet passer for gartnere som ønsker å vite mer om estetiske fag og gartnerfag, for blant annet å kunne være i stand til å planlegge eller vedlikeholde vakre parker og hager.

SØKNADSFRIST 15 APRIL

Statens gartner og blomsterdekoratør skole Veas
Turistvegen 92. 2390 Moelv
Tlf. 62 36 26 00 Fax 62 36 26 01
e-post: unni.engen@fsvea.no www.sgbd.hm.no

KOMPRIMERT KURS

Kurset for deg med lang livserfaring eller generell studiekompetanse, som ønsker et kreativt og spennende yrke. Du vil få grunnleggende innføring i blomsterdekoratørfaget og jobbe tverrfaglig med blant annet tegning, form og farge. Kurset er ettårig og du vil kunne gå opp til vk1 eksamen for blomsterdekoratører.